

zijn roepen.
niet zou wor-
maar dat door
ag Gods kerk
oortkomen.

van dr Schip-
a streep halen
redeneeringen,
en midden-term
m. 4:17 ver-
ding van AAN-
n roeping van
jds niet scherp
e tusschen het
ndividuën ter
(van nog niet-
eid maken, de
advies af half
hand werken,
dr Schippers
a vrijheid heeft
vloochende. Hij
agsnorm kwijt.

k? Of iemands
k? vrijgemaakt.

e auteurs niet
v zijn aan hun
waarom ik in-
toen de Dordt-
schrijven door
den Bijbel, wa-
den. Ze hadden
een" toegeroed
gd hadden.
kantteekenen.
le; en de toon-
at de wilsvor-
wat het be-
synode heeft
en ten aanzien
volgeling. Als
hadden ze geen
n geen nieuwe
Teylingen-Bos,
ap-synodocrati-
over we in de
raedadvies niet.
—'44—'46 niet:
m. Stel u voor,
ren afgewezen
e l s later wa-
meer niet, me-
e leeruitspraak

m niet diep en
gezegd, en dr
ft, daarom lij-
et op de oude.
vergelijking op-
nieuwe kant-
kenmerkt door
ans om ruimte
lijke uitspraak
mules den één
k aan de hand

t „Praeadvies“
en, het andere

erstandig doen,
et te veel“
bealissing eerst
en. Het is met
so gesteld als
„et“ kan „vas-
De wijze gere-
ngen weten te
j de heel over-

maar een kleine
aangaande de
EILIG. Wat is
ng-Polman, bl.
an: de zijde der
s: dat hier is
ondsheiligheid
ndrik de Cock,
afdeeling-Rid-
uitdrukking „in
erwezen wordt
han in den zin
id — zelfs zon-
n worden ver-
us reeds opge-
Cor. 7:14 kan
tegelijk werd
e e n v e r-
nemen „in zijn
ligheid insluit“
arloosd zijn“),
ls slaande „op
lan zijn wij in
lang het tegen-
ollen z in
a. Het is duide-

lijk genoeg: heilig is dus; wedergeboren, vernieuwd.
Tegenover deze meening van het Praeadvies stel-
den anieren, b.v. Greijdanus, dat het Praeadvies het
mis had. „Zelfs in zijn historisch overzicht faalt het“,
zegt Greijdanus, en wij zijn het ermee eens, want het
historisch overzicht (van dr Polman, wemelt van de
vergissingen). Volgens Greijdanus schrijft dit Prae-
advies aan Calvijn toe, wat Heshusius leerde, en door
Calvijn bestreden werd, en zoo voort.

Naar Greijdanus' meening staat het historisch wel
anders dan door het Praeadvies beweerd werd, toen
dit beweerde, dat volgens de „algemeene exegese“ van
den tijd van Dathen Ef. 5:26 en 1 Cor. 7:14 niet
op een „uitwendige verbondsheiligheid zien“ (bl. 22,
vgl. 31). Ook mijnerzijds is dit betoogd.

En wat lezen we nu in de nieuwe kanttekening?
Als in 1 Cor. 7:14 gezegd wordt: „de ongelovige
man is geheiligd in zijn vrouw en de ongelovige
vrouw is geheiligd in den broeder“, dan wordt opge-
merkt: „dit geheiligd zijn kan onmogelijk een inner-
lijke heiliging beteekenen, daar deze niet zonder ge-
loof en bekeering kan zijn“. Maar als in datzelfde vers
van de kinderen gezegd wordt: „nu zijn ze heilig“,
dan wordt daarvan gezegd: „zulke kinderen moeten
als heilig beschouwd worden; het woord heeft hier
dezelfde betekenis als in 1:2, toegekende innerlijke
heiligheid in Christus“. Inclusief de woorden „be-
schouwen“ en „toekennen“ is dit dus weer de opvat-
ting-Praeadvies-synode (bewerker van dit gedeelte: dr
Hommes). Terwijl op Ef. 5:26 gezegd wordt (door
dr Schippers), dat „heilighen“ daar beteekent: aan
God toe wijden. De één opvatting vóór,
de andere niet vóór het Praeadvies.

Het zou onbillijk zijn, hier een punt te zetten. We
moeten dus onze opmerkingen een anderen keer ver-
volgen.

Voor ditmaal volstaan we met een diepen zucht over
de onzalige scheuring, door onverstand doorgedreven.
Deze vijf auteurs kunnen onze menschen niet missen,
en willen het toch. Ze mógen niet anders, want ze
hebben beweerd, dat wij in strijd met goddelijke waar-
heden zijn; en dat is nogal wat. Maar als hun leiders
de kerk niet uit elkaar gejaagd hadden, en de krach-
ten, die nu bij ons zich kunnen doen gelden in den op-
bouw van kerk en wetenschap hadden willen behou-
den, en dan in onderling overleg hadden
kunnen besluiten tot het trekken van één lijn in de
kantteekeningen, wat zou dit werk, welks plan zoo
prachtig had kunnen zijn, hebben kunnen beteekenen
voor heel de prediking. Onberekenbaar zou de zegen
geweest zijn; zooals nu het verlies onberekenbaar is.
Ze hebben menschen weggejaagd, die ze niet kunnen
missen; en nu zitten ze met een werk dat gedrukt
wordt door 't gevoel van „pas op“ en „kijk uit“. En
door halfheid, nu eens zwenken hierheen, dan weer
daarheen. K. S.

Reformatie kerkelijk leven naar aanleiding van „Grootegast“, I

Verleden week gaven we een verslagje inzake de
geruchtmakende gebeurtenissen te Grootegast, zooals
het door kerkvisitatoren was opgesteld. Enkele op-
merkingen mogen we er wel aan verbinden.

1. Het blijkt, dat er is samengesproken tusschen
enkele gereformeerde en enkele christelijke gerefor-
meerde kerkeraden. Terecht nam ds Hoff, gereformeerd
predikant, daar het standpunt in, dat „1892“ niet een
struikelblok zou mogen zijn op den weg tot samen-
gaan, eventueel, van gereformeerde en christelijke
gereformeerde kerken. Want in 1892 waren bezwaren
in geding, maar zijn geen „wetten“ afgekondigd,
en geen „kerkrechtelijke regelen“ vast-
gesteld, en geen „goddelijke uitspraken“
geproclameerd en geen binding opgelegd. Er wa-
ren bezwaren tegen den gang van zaken in betrekking
tot de vraag, of de vereeniging van de „groep 1834“
en de „groep 1886“ wel genoegzaam was doorgespro-
ken in de kerkeraden. Er waren bedenkingen tegen
bepaalde leeringen van dr A. Kuiper en tegen het
tolereeren of niet opzettelijk coupeeren daarvan. Maar
de Chr. Geref. Kerken hebben zelf reeds veel van wat
in 1892 aanvankelijk als axioma gold, inmiddels prijs-
gegeven; zoo b.v. inzake het reglement van 1869, en
inzake den naam „kerk“ (thans: kerken), en wel
meer van die kracht. Ook hebben zij niemand om wat
wij gelooven of doen geschorst of afgezet of buiten
verband geplaatst. Reeds daarom zou het verkeerd
zijn, indien of onzerzijds aan bedenkingen tegen het
gebeurde in 1892, of hinnerzijds aan den wil tot fixe-
ring van een (willekeurig) deel der niet eens geregi-
streerde of punctueel bewaarde „erfenis“ van 1892
een zeker recht ontleend werd om een antwoord op
een van de vele kwesties van 1892 als „sjibboleth“
vast te stellen. We zouden eigenlijk eerst moeten we-
ten, welke van die vele kwesties ginds nog leven of
bij ons zelf.

Zoodra Gods Geest ergens een bekeering werkt, zijn
trouwens a u t o m a t i s c h alle bestaande kerk-
instituten „in de crisis gebracht“. Want de kerk
wordt dagelijks vergaderd door Christus (in on-
voltooid tegenwoordigheid); alleen dwazen zien in
dezen volzin, die letterlijk in den Catechismus staat,
een zeker barmhertigheids- of „actualiteits“-beginstel;
zulke nonsens staat alleen maar in bepaalde disserta-

ties van de theol. faculteit der V.U. En omdat God
in Christus de kerk vergadert, en buiten Zijn congre-
gatie geen zaligheid is, daarom moet iedere kerk elk
oogenblik bereid zijn, bij verandering van Geestesgetij
„grenscorrecties“ aan te brengen. Zoodra ergens ge-
loovigen zich bereid toonen, of opnieuw bereid toonen,
te leven, of weer te gaan leven, naar de in de Schrift
daarvoor gestelde regelen, geregistreerd in belijdenis
en kerkenordening, hebben allen, die zich als op de
Schrift naar de confessie gegrondde kerkgemeenschap
beschouwen, den plicht, na te gaan of ze met de
zulken niet behooren saam te leven in kerkelijken zin.
Want „onze“ op langeren of korteren termijn plan-
matige daad van kerkvergadering behoort naar
ons b e s t e w e t e n te beantwoorden aan de
g o d d e l i j k e congregatie, waarbuiten „geen zalig-
heid is“. Dat beteekent dus: als wij met de Christelijke
Gereformeerden vanwege eigenwillige redenen niet
WILLEN samenkomen, verbeuren wij het recht, onze
congregatie aan te dienen als een van God in en voor
ons land met zijn zegen bekroonde en met zijn waar-
merk voorziene. En als de Christelijke Gereformeer-
den om gelijksortige eigenwillige redenen datzelfde
zouden doen in omgekeerde richting, vallen zij onder
hetzelfde oordeel. Afgezien van de vraag, hoe de ééne
groep over het verleden van de andere denkt (in haar
leden), moet DIT VAN TE VÓREN voor beide groe-
pen vaststaan als een paal boven water. En als we
soms allebei uit vadsigheid, of gemakzucht, of uit
menschenvrede, of om „liggings-verschillen“, of op-
leidingsschoolkwesties dezelfde negatieve houding
zouden aannemen, dan zouden we ook allebei onzen
stroom, dien we elk voor zich als stroom des Geestes
aanmerken, zien verzanden. Van de synodocratische
groep WETEN we wat ze thans willen: zij volhardten
in haar kwaad, en de „bereinigingsvoorstellen“ (à la
Amersfoort) bestendigen het met onbeschaamde blik-
ken. Maar de Christelijke Gereformeerden hebben van
1892 zóó weinig meer overgehouden (als wij n.l. het
probleemcomplex van '92 in aanmerking nemen),
dat de vraag om een oriënteerende informatie zin
heeft, en niet achterwege mag blijven. Over de uit-
z i c h t e n spreken we hierna wel.

Voorop zij nu gesteld, dat de kerk een vergadering
van geloovigen is, en niet van geleerden
in dogmatisch, kerkrechtelijk, of kerkhistorisch op-
zicht. De kwestie, wat in 1892 gebeurd is mag ons
alleen regardeeren (in dit kader) in z ó ó v e r r e,
als de vraag rijst, op welke basis en met welke kerk-
rechtelijke en leerstellige afspraken we eventueel
samen weer in zee zouden gaan.

Volgende week hopen we verder te gaan. K. S.

Verzet - het oude lied

Indertijd is op instigatie van deputaten voor samen-
spreking een onderzoek ingesteld naar de vonnissen,
die in den jongsten kerkstrijd werden geveld over
trouwe gereformeerde geloovigen. In ons blad is een
begin gemaakt met de publicatie daarvan.

Het was nog maar een begin van de reeks. En nu
wij na lange onderbreking den draad weer opnemen,
doen wij dat niet om met welgevallen te wroeten in
den modder, waarmee gewerkt is (en nog gewerkt
wordt), maar om de bewijzen te toonen van het schan-
delijk onrecht, waaraan kerkelijke vergaderingen zich
hebben schuldig gemaakt in dien strijd, en waarvan
zij nog steeds de vrijmaking weigeren en tegenstaan.
Hun eigen mond zal hen oordeelen: de vonnissen spre-
ken duidelijke taal, ook voor het nageslacht.

Toen deze reeks haar begin vond, was het onze be-
doeling, zooveel mogelijk chronologisch te werk te
gaan, om latere weergave te vergemakkelijken. Mo-
menteel is het echter eenvoudiger, een keus te doen
uit de sprekende getuigenissen van de gepleegde en
gehandhaafde officiële wandaden. Successievelijk kom-
men dan toch alle vonnissen wel ter sprake, voorzoo-
ver ze ons bekend geworden zijn.

Wij beginnen met een historie, die dateert uit de
periode ná de invoering der z.g. vervangingsformule.
Het betreft onzen hoogleraar dr H. J. Jager, toen
nog predikant te Voorthuizen. Hier volgt de
tekst van het over hem geveld vonnis:

„De Kerkeraad van de Geref. Kerk van Voorthu-
izen en de Kerkeraad van de Geref. Kerk van Barne-
veld, in vergadering bijeen op 23 Oct. 1946,

overwegende, dat dr H. J. Jager, Dienaar des
Woords bij de Geref. Kerk te Voorthuizen, sinds ge-
ruimen tijd de leer onzer kerken betreffende het zaad
des verbonds, zooals deze laatstelijk is geformuleerd
op de buitengewone Generale Synode van 1946, als-
mede de daarmede verband houdende schorsingen, in
zijn ambtelijke bediening bestrijdt,

dat hij, ook na veelvuldig herhaalde samensprekin-
gen met den Kerkeraad en na samenspreking met de
Classis en daarna met een door deze benoemde Com-
missie, alsook met Deputaten van de buitengewone
Gen. Synode van 1946 en met een commissie van de
laatstgehouden Synode, daarin volhardt en ook thans
na samenspreking met bovengenoemde kerkeraden en
Dep. der Gen. Synode met groote bestiltheid verklaart
met deze bestrijding te zullen voortgaan,

constateeren, dat hij door deze houding on-
danks alle broederlijk vermaan en de uiterste lank-
moedigheid, die tegenover hem is betracht, in verzet
is gekomen tegen den Kerkeraad en ernstig inbreuk

Thomas à Kempis te hulp geroepen

Onlangs is een predikant tot doctor theologiae ge-
promoveerd, die onder de aan het proefschrift toe-
gevoegde stellingen ook deze ter verdediging aanbood,
dat het, om een boek te recenseren, noodig is dat
boek gelezen te hebben.

Als men zoiets leest wrijft men zich de oogen uit.
Niet vanwege het wetenschappelijk belang van zulk
een these.

Wat dat laatste betreft verbaast men zich hoog-
stens, dat ook zulk een stelling mee mag helpen
iemand den doctorschoed op te zetten. Maar als men
zulk een waarheid-als-een-koe achter het proefschrift
van een promovendus leest, krijgt men toch het ge-
voel, dat er something rotten is met de recensierubrie-
ken en dat het blijkbaar noodig is de heeren en broe-
ders-recensenten aan deze waarheid te herinneren.

Eerlijk gezegd, zoo'n stelling, op last van den Rec-
tor-Magnificus in het openbaar te verdedigen, doet je
ineens de schellen van de oogen vallen. Want als je
de recensies in sommige bladen leest en er een beetje
weet van hebt, wat zoo'n recensierende domine alle-
maal te doen heeft, dan besluit je soms de vraag:
waar haalt de man den tijd en den moed vandaan om
al die perskinderen te lezen, op zich te laten inwerken,
en dan nog het zwaarste te doen: een beoordeeling
swart op wit te zetten?

Intusschen: de meeste recensies zijn meer beschou-
wingen over, dan beoordeelingen van een boek. Of de
recensent zijn present-exemplaar gelezen heeft blijve
een geheim binnen de vier muren van zijn studeerka-
mer; of hij den inhoud op zich heeft laten inwerken
blijft het geheim van zijn crapaud. Het is in elk ge-
val een verdienste, als hij zich in de hem toebetrouw-
de rubriek op de vlakte houdt. Dan weet je tenminste
wat je aan hem hebt of wat je niet aan hem hebt.

Wij voor ons mogen graag recensies lezen.

En we willen eerlijk bekennen, bijzonder graag die
van de hand van (Ds E. I. F.) N.(awijn) in „De Ba-
zuin“. Omdat ze zich zoo vlot laten lezen. En omdat
het dus ook geen hoofdbrekens kost om ze bij te hou-
den. Al is er soms wel eens een en ander in, dat je het
hoofd doet breken.

Dat was dezer dagen het geval.

Toen lasen we in de rubriek *Leestafel* een re-
censie, beter gezegd een aankondiging, van Thomas
à Kempis: De navolging van Christus. Dat boek heeft
de recensent gelezen, en blijkbaar zóó woest en zóó
vaak, dat zijn exemplaar in de vertaling van Is. van
Dijk er door „uit den band raakte“. Nu er kunnen groo-
ter ongelukken gebeuren. Maar het is erger, dat de
recensent N.(awijn) uit den band sprong. Want in de
aankondiging van den derden druk van de vertaling
van de Imitatio, die Dr B. Wielenga bezorgde, laat
hij zich ontvallen: „Ik meen, dat ook onder ons zulk
een boek als „belijdenisgeschenk“ mag aanbevolen
worden. De uitgever gaf het in een soepel bandje van
bruin linnen. Lezing ervan brengt velen tot een steeds
ernstiger „navolging“ van Christus. Want aan vroom
leven is ook in onze Kerken dringend behoefte“.

Zoo wordt de monnik Thomas à Kempis met zijn
onschriftuurlijke „imitatio“ van Christus (iets totaal
anders dan de schriftuurlijke navolging des Heeren)
te hulp geroepen om het ingezonken leven in de Ker-
ken, die (Ds) N.(awijn) dient, weer op peil te bren-
gen.

De „Verklaring van gevoelen“, na praeadvies ter
synode afgewezen maakte degenen, die op grond van
de confessie de synodale leerbesluiten ook ten aan-
zlen van verbond en doop verwierpen, het leeraamt
onwaardig. En het regeeramt. En het ambt der
armenverzorging.

Zij werden en worden nog, óók door (Ds) N.(awijn),
van de kansels der gebonden kerken geweerd.

Maar aan den voet van diezelfde kansels is N. be-
reid aan de belijdende leden der gemeente voor hun
eersten gang naar het Avondmaal Thomas à Kempis
mee te geven op den weg.

Omdat er aan vroom leven zoo'n behoefte is.

Als men Thomas à Kempis eens legt naast vraag
en antwoord 80 van den Heidelbergse Catechismus
en daarmee naast heél het troostboek

De thans vrijgemaakten eruit!

En Thomas er in!

Greijdanus had toch wel gelijk: snelle afloop als
der wateren!

D. E. C.

heeft gemaakt op het Kerkverband, en zich zoodoen-
de schuldig heeft gemaakt aan de zonde van open-
bare scheurmaking,

en besluiten met diep leedwezen, dr H. J. Jager
op grond van artt. 79 en 80 K.O. voor den tijd van
drie maanden te schorsen in al zijn ambtelijke bedie-
ningen zulks in de hoop en met de bede, dat de Heere
het daarheen moge leiden, dat dr Jager spoedig terug-
keere van zijn verkeerden weg en in volle rechten
moge kunnen worden hersteld;

van welk besluit kennis zal worden gegeven aan dr
Jager, de classis Apeldoorn en de overige classes van
de Geref. Kerken in Nederland“.